

Zbiory lwowskie (VIII)

Jacek Miler

Muzeum im. Dzieduszyckich

Muzea podobne zakładane i otwierane po miastach takiego znaczenia jak Lwów, skupiają miejscowe naukowe siły, rozbudzają zamiłowanie naukowe w kształcącej się młodzieży i roznoszą przez zwiedzających je znajomość i popęd do badania przyrody do najdalszych zakątków kraju, zwracają uwagę mieszkańców na przyrodnicze plody ich otaczające, a tym samym służą pomnażaniu zbiorów i poznawania pod względem przyrodniczym najdalszych kraju okolic'.

Muzeum przyrodnicze we Lwowie zostało założone w 1845 r. Jego siedziba mieściła się w budynku wybudowanym w latach trzydziestych XIX w., przy ul. Rutowskiego (obecnie ul. Teatralna 18). Fundatorem był Włodzimierz Dzieduszycki (1825–1995) – zoolog, ornitolog, archeolog, bibliofil i wydawca, a także organizator wystaw. Był zaangażowany w działalność wielu organizacji i stowarzyszeń, a jego praca znalazła szerokie uznanie u współczesnych, czego wyrazem były liczne nagrody i wyróżnienia. Jego prywatne zbiory dały początek lwowskiemu Muzeum. Do najbliższych współpracowników Włodzimierza Dzieduszyckiego należeli: Władysław Zontak, Ernest Schauer i Edmund Hertel.

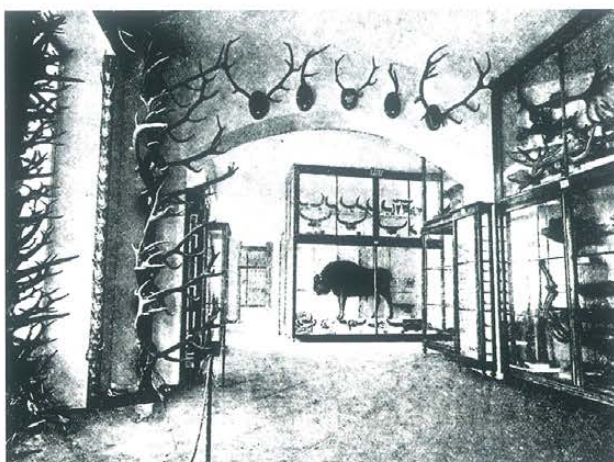
Po 1870 r., kiedy to zaadaptowano budynek do celów wystawienniczych, rozpoczęto prace nad rozmieszczaniem eksponatów w poszczególnych działach. Od 1873 r. Muzeum było czynne raz w tygodniu, a od 1880 r. udostępniono je zwiedzającym codziennie. W tym też roku Włodzimierz Dzie-

duszycki wydał pierwszy przewodnik po zbiorach. Z czasem muzeum coraz bardziej przestawało mieć charakter placówki prywatnej, a stawało się instytucją naukową i społeczną przeznaczoną zarówno dla uczonych i studentów zainteresowanych tą tematyką, jak też dla całego społeczeństwa.

W 1893 r., włączono Muzeum do Ordynacji Poturzycko-Zarzeckiej Dzieduszyckich, która zapewniała placówce dotacje finansowe w wysokości 12 000 koron rocznie; było to, przynajmniej do końca I wojny światowej, wystarczające źródło finansowania.

Zbiory systematycznie powiększano, dzięki wyprawom naukowym, polowaniom, darowiznom i zakupom. Wśród nich były m.in.: zielnik kupiony od prof. Antoniego Rechmana, zbiory florystyczne zakupione po prof. Jacku Łobarzewskim i zbiór podarowany przez prof. Maksymiliana Siłę-Nowickiego. W 1910 r. Muzeum wzbogaciło się o prywatne zbiory z zakresu geologii, zebrane we Włoszech przez dr. Zygmunta Grzymałę Bośniackiego. Wiele kolekcji udało się uzyskać poprzez finansowanie badań terenowych prowadzonych przez znanych przyrodników, a także dofinansowywanie prac wykonywanych przez studentów.

W 1899 r. dokonano reorganizacji muzeum. Zbiory zostały podzielone na pięć działów: zoologiczny, botaniczny, mineralogiczno-geologiczny, prehistoryczny i etnograficzny. Dział zoologiczny posiadał najwięcej eksponatów – 38 225 (8328 gatunków), które do 1939 roku

zwiększyły się trzykrotnie. Były tam między innymi: nosorożec, renifer i hiena jaskiniowa oraz największa atrakcja tego działu – szkielet mamuta odkryty w Staruni w 1907 r. W dziale tym znajdował się również zbiór ornitologiczny, który zawierał około 300 gatunków ptaków (2259 okazów). Ponadto znajdowało się w nim wiele gatunków ryb, płazów i gadów. Dział botaniczny składał się z 23 000 arkuszy z roślinami kopalnymi oraz z zielników, które pochodziły z kolekcji prof. Emeryka Turczyńskiego i Włodzimierza Dzieduszyckiego. Na dział trzeci – mineralogiczno-geologiczny – składało się około 14 000 okazów, w tym zbiory prof. L. Zeisnera. Dział prehistoryczny to około 7000 okazów. Znajdowały się w nim m.in. efekty wykopaliisk z jaskiń w okolicach Krakowa oraz złoty skarb z VIII i VI w. p.n.e., odnaleziony w latach 1878 i 1897 koło Michałkowa w pow. borszczowskim. W dziale etnograficznym prezentowano przedmioty użytku domowego, ubrania, ozdoby, modele architektoniczne, ceramikę, wyroby huculskie oraz stroje i instrumenty ludowe.

Ponadto Muzeum było wyposażone w pracownię przyrodniczą i bibliotekę podręczną, na którą składało się około 10 000 tomów. W latach 1914–1920 prowadzono również działalność wydawniczą, publikując „Rozprawy i Wiadomości z Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie”.

Muzeum było otwarte do września 1939 r., mimo trudności finansowych, jakich doświadczyło w okresie międzywo-

jennym. Ograniczoną działalność prowadzono jeszcze podczas okupacji sowieckiej. W czerwcu 1941 r. Muzeum zostało zamknięte przez władze niemieckie. Administracja niemiecka przejęła też majątki ziemskie Dzieduszyckich, z których uzyskiwano środki na finansowanie działalności Muzeum. Brak pieniędzy na konserwację zbiorów przyczynił się do zniszczenia niektórych eksponatów.

Po II wojnie światowej postulowano rewindykację trzech lwowskich placówek o charakterze przyrodniczym: Muzeum im. Dzieduszyckich, biblioteki, wydawnictwa i inwentarza Stacji Biologicznej Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika oraz muzeum zoologicznego i biblioteki przy Zakładzie Zoologii Uniwersytetu Jana Kazimierza.

Postulaty rewindykacyjne dotyczące Muzeum im. Dzieduszyckich nie zostały zrealizowane. Zbiory przekazano Ukraińskiej Akademii Nauk. Część eksponatów stała się własnością Lwowskiego Muzeum Naukowo-Przyrodniczego, a zbiory etnograficzne i archeologiczne przekazano do innych muzeów ukraińskich. ❖

Przypisy:

¹ Fragment wypowiedzi Włodzimierza Dzieduszyckiego, cyt. za: F. Pawłowski, *Polskie muzealnictwo przyrodnicze*, „Biblioteka Muzeum Rolniczego w Szreniawie”, t. 1, 1970, s. 16.

Literatura:

1. Przewodnik po Muzeum Dzieduszyckich, Lwów 1907.
2. E. Chwalewik, *Zbiory Polskie. Archiwa, biblioteki, gabinety, galerie, muzea i inne zbiory pamiątek przeszłości w ojczyźnie i na obczyźnie*, Warszawa–Kraków 1926.
3. J. Petrus, *Muzea lwowskie 1823–1939*, (w:) *Sztuka Kresów Wschodnich. Materiały sesji naukowej*, t. 2, Kraków 1996, s. 425–434.

page 2 From Editorship: The Largest Loss

On September 19, 2000 at 16,00 hours the National Museum's in Poznań employee noticed a copy of Claude Monet's painting in a frame...

The National Museum in Poznań has lost a famous painting by Claude Monet "Sea-cost in Pourville" – bought in 1906 and painted in 1882. The painting was presenting a view from a side of steep rock with a small bay - in a pastel tone. It was the only painting by Monet in Poland.

page 3 To help sacral monuments

A meeting "Protection of sacral monuments against particular, contemporary threats" took place on October 11, 2000. The aim of the meeting was to work out some efficient forms and methods of co-operation between public services and the sacral ones in counteracting against particular threats on sacral monuments. Also some motions were admitted on co-operation between catholic church and the State.

page 5 Museums-residences valuable, priceless – regained

Residences as direct witnesses of our history were shaping customs, fashion and lifestyle while since the 40-ies they started to serve as schools, creches, hospitals what had resulted in their bad conditions, architecture and surroundings. During 70–80-ies some museums were set up. Reconstructed all what was destroyed.

page 8 Protocol to Hague Convention of 1954 on protection of the goods of culture in case of armed conflicts

The first 12 conventions were signed in Hague in 1954 what was the first attempt of codification of the goods of culture protection during armed conflict within the international law. Poland actively participated in it and in 1956 placed a proper ratification documents. On March 26, 1999 the final text of the protocol strengthening the protection systems was accepted. Also resolutions from 1954 were supplemented. Protocol was signed by 40 Hague Convention's state members.

page 10 Słowińcy

Słowińcy is a definition of Kashubian ethnic group from Gardęńsko-Łebskie lake district. History of traditional farms of quadrangle shape with their characteristic twin-cottages. At present the Słowińcy culture may be seen in Kluki's skansen.

page 13 Wonderful locks

Locks that are resistant to all kinds of thieves. And only magnesium is needed. And what about the intelligent lock when a touch-key replaces the traditional one? However there is one disadvantage – the price, yet some are of the opinion that it is worthwhile investing.

page 15 Conservator of antique clocks

Marek Biń and his workshop specialising only in antique clocks – i.e. from various collections of National and Historic Museums. The oldest clock, the tower one, was dated back to XVI century, while the oldest one noticed by him was dated 16 July 1632.

page 20 Raport: Present condition of the goods of culture threat with crime rate in Poland

The most threatened objects are: the sacral ones private houses and apartments museums, galleries, libraries. Also some statistics on thefts from the Public Collections' Protection Centre.

page 22 Altar in Ceglówo

The erection of Ceglówo parish took place as long ago as in XV century. In 1603 a reconstruction was done to the great altar and its renovation in 1629. The altar was identical with the present one, and again its conservation took place from 1997 till 1999.

page 24 Ancient robbers (4) – the robbers of temples

Three tomb temples were dominating at the end of XX dynasty during Tibet's necropolis. Life was going on in the town of the dead where Tibet dwellers were buried, in the shadow of the Tibet Mountain. History of colony situated near Ramzes II tomb temple, where much treasury was gathered for generations and it became a temptation for even those pious temple's Venerables.

page 28 Lvov's collections VIII – the Dzieduszycki's Museum

Established in 1845. Włodzimierz Dzieduszycki was a founder. Was opened till Sept. 1939 and closed in 1941 by German authorities that had taken over Dzieduszycki's estates and lands as well. After WWII Poland motioned for revindication of among others Dzieduszycki's Museum - yet the postulates haven't been fulfilled. Exhibits were handed over to some Ukraine's museums.

System kontroli wizji SYSTEM 4
-multiplexer
-sterowanie kamerami ruchomymi
-pełnofunkcyjne klawiatury

**NAJNOWSZA GENERACJA
KAMER RUCHOMYCH
serii AutoDome**

Kamery stacjonarne

**Szeroki asortyment modeli
i akcesoriów**

Systemy telewizji dozorowej
Systemy nagłośnienia
Systemy kongresowo - konferencyjne
Systemy interkomowe

Autoryzowany Dystrybutor

PHILIPS Communication & Security Systems

DYSKRET Sp. z o.o.
ul. Mazowiecka 131
30-023 Kraków
tel. 012 423 31 00
fax 012 423 44 61
e-mail: office@dyskret.com.pl

BEZPIECZEŃSTWO PRZEWYŻSZA WSZYSTKIE NORMY

Gdy rzecz dotyczy ludzkiego życia czy niezastąpionych obiektów – nie ma kompromisów.

To właśnie dlatego SCHRACK SECONET opracował w pełni niezawodny i skuteczny system wykrywania i sygnalizacji pożaru BMZ INTEGRAL.

Najwyższy poziom niezawodności osiągnęliśmy dzięki zdublowaniu całego systemu; wykorzystaliśmy systemy mikrokomputerowe o 32-bitowej architekturze; zastosowaliśmy najnowsze osiągnięcia w dziedzinie analogowych czujek dymu. Wszystkie elementy wyposażyliśmy w izolatory zwarć; wykorzystaliśmy rozproszoną konfigurację central, by umożliwić obniżenie kosztów w zakresie oprzewodowania instalacji.

Dla zastosowań przemysłowych oferujemy urządzenia dopuszczone do pracy w obszarach zagrożonych wybuchem, posiadające atest do sterowania stałymi urządzeniami gaśniczymi oraz czujki specjalne, w tym systemy zasysające. Urządzenia sygnalizacji pożaru integrujemy z innymi systemami ochrony mienia oraz układami automatyki, wykorzystując oprogramowanie pracujące w przyjaznym i niezawodnym środowisku WINDOWS NT.

Wysoka jakość produktów SCHRACK SECONET została udokumentowana certyfikatem zgodności z ISO 9001 dla wszystkich gałęzi działalności firmy.

Wszystkie urządzenia zostały dokładnie sprawdzone na poprawność pracy po roku 2000.

Z systemem wykrywania i sygnalizacji pożaru już jesteś... bliżej przyszłości.

Fire Alarm

SCHRACK
S E C O N E T

SCHRACK SECONET POLSKA Sp. z o.o.

01-038 Warszawa, ul. Dzika 20, tel. (+48 22) 636 02 70÷74, fax (+48 22) 636 02 75

e-mail: schrack-pl@schrack-pl.com.pl

serwis internetowy: <http://www.schrack-pl.com.pl>

SCHRACK SECONET POLSKA Sp. z o.o.

Oddział w Poznaniu: 60-591 Poznań, ul. Miodowa 4, tel. (+48 61) 847 66 11, fax (+48 61) 843 00 57

e-mail: schrack-pl@schrack-seconet.com.pl serwis internetowy: <http://www.schrack-seconet.com.pl>